

DEEL 1 VALLEN

Noorwegen – juni 2016

Ik hing boven het toilet maar zag weinig wit porselein. Wel meisjes van net twintig met opgeblazen borsten, geen jockels maar wel nep. Zaten ze niet wat hoog of ben ik eraan gewend omdat het bij mij niet meer zo strak zit? Lange volle zwarte wimpers, ook vals. Engels vol spelfouten. Stoeipoes-poses. Vijf, zes foto's per vrouw. De film in mijn hoofd was niet te stoppen.

Ik pakte extra toiletpapier en hoopte dat niemand me hoorde. Ze moeten op me kunnen rekenen. Als mijn wereld instort, laat ik anderen niet zitten. Zo ben ik opgevoed, en zo heb ik de afgelopen dertig jaar voor IKEA gewerkt. Daarom was ik naar Oslo gereisd, ook al moest ik constant overgeven, thuis, voor ik in het vliegtuig stapte, en net toen ik bij het hotel aankwam.

Alles ademde hier een serene, Scandinavische sfeer. Licht hout, frisse kleuren, de lobby vol met verse veldboeketten. Twee stralende, blonde meisjes achter de receptiebalie. Deze jonge, Noorse meisjes waren ongeveer even oud als de vrouwen die voor mijn ogen bleven flitsen. Zij hier waren puur natuur, met een open blik: *'Velkommen, god kveld,'* – welkom, goedenavond, happy to see you. 'Mogen we je naam?'

'Hei, ik ben Liesbeth,' zei ik. 'Sorry, maar eerst snel: waar vind ik de toiletten? Ik ben zo terug.'

Een paar uur eerder was ik erachter gekomen dat Marc, mijn man, porno- en seksverslaafd was. Seksverslaving is wat anders dan vreemdgaan. Bij vreemdgaan is nog sprake van een keuze. Seksverslaving is een dwangmatige handeling die je leven overneemt. Ik kwam erachter precies vijf jaar nadat ik had ontdekt dat hij verslaafd was aan alcohol. Hij had nog zo beloofd te stoppen. En ik had nog zo gedacht dat we er bijna waren, dat het ons tóch lukte bij elkaar te blijven, ondanks die alcoholverslaving. Al vijf jaar hield ik de boot van ons huwelijk, en die van mijn bedrijf, als kostwinner, varend. Maar we hadden het lek boven water, toch? Hij had weer werk en hij was nuchter, dus gingen we het redden.

Ik voelde wel moeheid, de tol van de afgelopen jaren. Het had bakken energie gekost om zijn alcoholgeheim verborgen te houden en hem van de bank af te krijgen. Buitenshuis bleven we dat sterke, sprankelende stel dat na jaren nog steeds stapelgek op elkaar was. Niemand had gezien dat we bijna kopje-onder waren gegaan.

Ik had pas in 2011 ontdekt hoe hij in stilte was afgegleeden. In 2016 dacht ik echt dat hij niet meer dronk, sober was, en eindelijk terug in de realiteit, weer aan het werk. We lieten de donkere tijden achter ons. Vanaf nu weer opbouwen, hoopte ik. Ik stuiterde lachend en positief door het leven, ik mocht niet klagen, iedereen had wel wat.

Tot vandaag. Het was een uur of twee, ik zat achter mijn werktafel, met uitzicht op het bos, mijn onkostenvergoedingen bij te werken. Daar was ik mee begonnen naar aanleiding van een opmerking van een klant van mij, Heleen, een paar uur eerder. Ze had zich verontschuldigd, misschien was het ongepast wat ze zeggen wilde, want ons contact was vooral professioneel.

‘Het is me opgevallen,’ zei Heleen, ‘dat je er niet zo goed uitziet, Liesbeth. Je bent zeker een paar kilo afgevallen.’

Ik was opgestaan, had nog wat thee ingeschonken, iets wat ik constant doe om mijn stem soepel te houden, maar dit keer bewust als afleidingsmanoeuvre en om me wat bedenktijd te geven. Hoe krijg ik het gesprek weer op werk?

Ze vervolgde: ‘Het moet privé zijn, ik zie je in bladen staan, in kranten en boeken, op congressen, je was zes maanden geleden nog als expert te gast op het Koninklijk Paleis, ik zag je op RTL-tv, dus professioneel gaat het je voor de wind.’

‘Het is inderdaad privé. Wat het is, ik weet het niet, het is iets met mijn man. Het klopt niet, maar ik weet niet waar ik moet zoeken.’

Had ik nu niet al te veel gezegd? Ik probeerde mijn ‘sterkevrouwenmasker’ op te zetten, maar moest haar blik ontwijken.

‘Dan kijk je toch in zijn telefoon.’

‘Dat doe ik niet,’ reageerde ik direct. ‘Zoiets doe ik nooit.’

Dat begreep Heleen. ‘Je kunt ook kijken naar telefoonrekeningen. Dat is niet zo gek om te doen, wat voor account heb je?’

‘Telenet.’

‘Heb ik ook. Dan kun je gewoon online alle facturen zien met de details, dus ook de gebelde nummers. Dat gebruik je toch ook voor het doorberekenen van kosten in onkostennota’s aan klanten?’

Nadat Heleen was vertrokken, kon ik er niet toe komen mijn koffer te pakken voor een tweedaagse bijeenkomst van IKEA in Noorwegen, met zo’n honderd man, waar ik een lezing zou houden en een workshop zou leiden. Ik was weer achter mijn bureau gaan zitten, iets zei me dat He-

leen de vinger op de zere plek had gelegd.

Uiteindelijk heb ik inderdaad in de computer mijn map met reisonkosten van mijn werkreizen geopend, en was wat vergoedingen gaan bijwerken, met mijn gedachten constant bij die telefoonrekening. Zou daar wat op te zien zijn? Waar ben ik bang voor? Voor niets en alles eigenlijk. Het voelde slecht om hem te controleren, vertrouwde ik hem niet? Vertrouwde ik hem met zijn drankgebruik, was hij echt honderd procent sober? Hij steigerde wanneer ik het ter sprake bracht. 'Ik heb het onder controle,' snauwde hij dan. Hoe vaak had ik dat gehoord? En tóch vertrouwde ik hem – *zij gelooft in mij, zij ziet toekomst in ons allebei.*

Door mijn rotsvaste geloof in hem had het lang geduurd voordat ik doorkreeg hoe ernstig zijn drankprobleem was. Bovendien verborg hij het steeds beter, daar was hij steengoed in. Totdat de optelsom mijn ogen opende: verstopte flessen in huis, soms met dubbele tong praten, apathisch gedrag, realiteitsbesef weg, baan plots kwijt, isoleren, onbereikbaar. Maar hij beloofde te minderen.

Een paar maanden geleden had ik hem gevraagd of er iemand anders was. Woest was hij: 'Hoe durf je aan mij te twijfelen! Eerlijkheid is mijn eerste waarde!' En toch, ik ben absoluut niet wantrouwend, eerder het tegenovergestelde, maar er klopte iets niet.

Buiten was het een mooie zomerse dag. Ik had zin in een zorgeloze zomer. Wat moet ik pakken voor Noorwegen? Is het daar frisser? Muggenspray, moet die mee? Over twee uur moest ik op het vliegveld zijn, ik moest opschieten.

Ik bewoog niet.

Het voelde alsof ik op beide schouders een poppetje had zitten. Ze waren met elkaar in gesprek, het ging rap heen en weer, als een pingpongspel.

De ene: 'Heb je bij dat alcoholprobleem vroege signalen gemist, niet goed gekeken of heb je ervan weggekeken?'

De ander: 'Nee, je geloofde hem gewoon blindelings.'

De ene: 'Werd je verblind of was je naïef?'

De ander: 'Als je elkaar niet kunt vertrouwen, dan heb je toch geen huwelijk meer?'

De ene: 'Je geeft geen antwoord, wat is het: verblind of naïef?'

De ander: 'Allebei misschien?'

Ik kon het gepingpong niet meer stoppen, ik begon zelfs heen en weer te kijken, links, rechts, alsof ze ergens aan de rand van mijn blikveld te zien zouden zijn.

De ene: 'Je zegt altijd dat je grenzeloos van hem houdt, is dat eigenlijk wel gezond voor je, dat grenzeloze?'

De ander: 'Als je van iemand houdt, ga je voor elkaar door het vuur, toch?'

De ene: 'Gaaf hij ook voor jou door het vuur of laat het effect van zijn verslaving op jou hem koud? Misschien toch iets te veel de *good girl* geweest, een *people pleaser*?'

De ander: 'Zie mij hier nu zitten, wat denk je, is dit een good girl? Dit is toch niet waar jij voor staat?'

De ene: 'Puntje bij paaltje: luister je naar Heleen of niet?'

De ander: 'Heeft Marc bewezen zuiver met je vertrouwen om te gaan?'

Die laatste zat, game over, geen applaus. Wel stilte, ik slikte. Zo trok ik mijzelf over de streep. Met een gevoel van trouweloosheid, alsof ik nu overspel pleegde, liep ik de nummers langs. Tussen de telefoonkosten die ik voor IKEA gemaakt had, zag ik plotseling telefoonnummers staan die zes à acht keer achter elkaar gebeld waren. Telkens was er binnen een seconde opgehangen. Ik zag dat dit vaak ge-

beurd was, soms midden in de nacht. Ik bladerde digitaal terug in de rekeningen en ontdekte er steeds meer.

Online zag ik het – nu ik mijn rekeningen aan het checken was – voor mijn ogen gebeuren: met zijn mobieltje belde hij precies op dát moment een nummer en hing direct weer op. Zes cent. Telenet registreerde meteen de kosten van het belletje op onze rekening. En nog een keer. Hoe kan dat? Hij zegt altijd dat hij op zijn werk slecht bereik heeft, dat hij zijn mobieltje op kantoor niet gebruikt omdat hij in een bunker werkt. En toch belt hij nu, tijdens zijn werk, een paar keer kort achter elkaar. Kort, doordat het bereik slecht is? Ik zag nu in de rekeningen dat het ook al eerder vanaf onze vaste lijn thuis was gebeurd. Wat is dit? Wat zijn dit voor nummers?

Ik kopieerde een telefoonnummer en googelde het. Ik besepte wel dat ik op dit moment zijn belgedrag aan het natrekken was. Wat is er mis met je, dit doe je toch niet? Toch werd ik meegetrokken, de ene én de andere stem zeiden: ‘Nu doorzetten, niet weglopen.’

Ik drukte op ‘enter’. Met een zweepslag maakte het nummer duidelijk wat er mis was: het leidde naar een escortdame van 250 euro per uur, Selena, tweeëntwintig jaar. In trance zocht ik de andere nummers op. De ene keer kwam ik via het nummer bij een tippelaarster van 50 euro, dan van 70 euro, dan weer een andere escortdame van 275 euro per uur. Daarom belde hij zo kort, dacht ik, zodat de vrouw zijn nummer kende en terug kon bellen. Als hij vier of vijf keer achter elkaar belde, was de nood dan hoog? Hij bezocht de prostituees zeker wekelijks. Ook ontdekte ik dat hij een voorkeur had voor een bepaald type: latina’s met lang, donker haar.

Marc heeft altijd gezegd: ‘Jij bent de vrouw van mijn le-

ven.’ En: ‘Ik ben maar voor één ding bang: dat jij mij verlaat.’ En: ‘Ik wil met jou in mijn armen sterven.’ Ik kopieerde nummer na nummer, prostituee na prostituee verscheen op mijn beeldscherm. Tot mijn lichaam het overnam, en ik naar de wc holde om over te geven.